

SLRO

Voorlopig leermiddelontwerp ten behoeve van Muziek in het Primair Onderwijs

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Hoofdstuk 1 Visie op muziekonderwijs	4
Hoofdstuk 2 Externe kaders	5
2.1. Kerndoelen	5
2.2. Leerplankader kunstzinnige oriëntatie – inhoudslijn muziek.....	5
Hoofdstuk 3 Interne kaders.....	6
Hoofdstuk 4 Leerstofinhoud	7
Hoofdstuk 5 Vorm van het leermiddel.....	8
Bijlage 1 - Uitkomsten enquête muziekonderwijs po door SLRO	12
Bijlage 2 - Notulen bijeenkomst 1.....	19
Bijlage 3 - Uitkomsten huiswerkopdracht na bijeenkomst 1	22
Bijlage 4 - Notulen bijeenkomst 2.....	25
Bijlage 5 - Leerplankader kunstzinnige oriëntatie – inhoudslijn muziek	29
Bijlage 6 - Notulen bijeenkomst 3.....	31

Inleiding

Op weg naar een nieuwe muziekmethode

Eerder dit cursusjaar hebben we een enquête gehouden onder de scholen aangesloten bij de SLRO, waaruit bleek dat er behoefte is aan een nieuwe muziekmethode. Wensen die de respondenten aangaven waren onder andere: een methode die past bij de identiteit, laagdrempelig is in gebruik, doorlopende leerlijnen heeft, keuzemogelijkheid biedt en mogelijkheid om thematisch te werken. Dit voorlopige leermiddelontwerp (LMO) is bedoeld als stap naar de realisatie van zo'n methode.

Muzikale vaardigheden ontwikkelen

Het accent in het voorlopige LMO ligt op actief leren luisteren en zelf leren zingen en musiceren van leerlingen, om God te loven. Het doel van het muziekonderwijs is om aan muzikale vaardigheden te werken, dus niet om het gebruikelijke zingen van psalmen en liederen in de school te vervangen. We verwachten wel dat goed muziekonderwijs zal bijdragen aan meer vocale kwaliteit tijdens de reguliere zangmomenten en aan meer plezier in het zingen.

Totstandkoming voorlopige LMO

Het voorlopige LMO is opgesteld door twee projectcoördinatoren van Driestar educatief en een werkgroep bestaande uit leerkrachten van verschillende basisscholen. In een drietal bijeenkomsten hebben zij de enquêteresultaten verder uitgewerkt. Tussen de bijeenkomsten door hebben de werkgroepleden steeds om feedback gevraagd binnen hun eigen school of bestuur.

Reacties en vervolg

We denken dat het voorlopige LMO tegemoetkomt aan de behoeften van de scholen. Zij hebben nu de gelegenheid om te reageren. Mogelijke verbeter suggesties zullen we verwerken. Daarna hopen we het LMO definitief te kunnen maken en te starten met de uitwerking ervan in een methode.

Leeswijzer

De inhoud van het voorlopige LMO is te vinden op pagina 4 t/m 10. We beschrijven eerst kort onze visie op muziekonderwijs. Daarna gaan we in op de interne en externe kaders, de lesstofinhoud en de vormgeving van het leermiddel.

Voor wie geïnteresseerd is in het proces van de totstandkoming van het LMO hebben we in de bijlagen de enquêteresultaten, de notulen van de werkgroepbijeenkomsten en de huiswerkopdrachten opgenomen. Deze bijlagen kunnen ook worden overgeslagen. Doornemen daarvan is niet nodig om te kunnen reageren op het concept LMO.

28 juni 2023

J.H. Vreeken - SLRO

Driestar educatief

Gerrald van Beek, Lidianne Mijnheer.

Werkgroepleden:

Leerkrachten: Miranda ten Brink, Annemarie Brouwer, Clarina den Haan, Annemieke De Jong, Anneleen Keizer, Jan Loosman, Annemarie Naaktgeboren, Leanne van Pelt en Anja Voogd.

Hoofdstuk 1 Visie op muziekonderwijs

In dit voorlopige LMO hebben we de Bijbel als uitgangspunt genomen voor het luisteren naar en maken van muziek. Muziek in de Bijbel is (vrijwel) nooit neutraal: muziek is tot Gods eer, of tot oneer van Hem.

Doel van muziek in de Bijbel is dat muziek verbonden is met het lofprijzen van God en Hem daarin de eer te geven. God heeft ons hiervoor een stem gegeven, maar ook de instrumenten mogen hierin niet ontbreken (Psalm 47). Concreet is dit ook terug te zien bij de inwijding van de tempel door Salomo (2 Kron. 5: 1-14): stem en instrument komen hier samen om God de eer te geven. God wil hier zijn zegen aan verbinden. 'En de priesters konden, vanwege de wolk, niet staan, om te dienen; want de heerlijkheid des HEEREN had het huis van God vervuld' (vers 14).

Het lofprijzen van God zien we als hoofddoel van het muziekonderwijs. Dit moet als een rode draad door onze muziekmethode lopen. We vinden het belangrijk dat leerlingen hiervoor hun stem goed leren gebruiken, dat ze muzikale vaardigheden ontwikkelen en dat ze kennismaken met het bespelen van verschillende instrumenten.

In de Bijbel zijn ook voorbeelden te vinden waarin muziek niet tot eer van God wordt ingezet. Denk aan de geschiedenis van Sadrach, Mesach en Abednego (Daniël 3). Zij kregen de opdracht te knielen voor het afgodsbeeld (maar deden dit niet). Daarnaast is er het voorbeeld van de verjaardag van Herodes (Mattheüs 14), een goddeloos feest dat uiteindelijk leidde tot de dood van Johannes de dooper.

Begeleide confrontatie met muziek die niet tot Gods eer is en waarschuwen voor verkeerd gebruik van muziek vinden we belangrijk, maar niet het hoofddoel van het muziekonderwijs. De methode moet hiervoor enkele goede lessen bevatten die de scholen kunnen kiezen.

Hoofdstuk 2 Externe kaders

2.1. Kerndoelen

De overheid heeft drie kerndoelen vastgesteld voor 'kunstzinnige oriëntatie po'¹. Deze drie doelen zijn overkoepelend voor de leerlijnen: beeldend, muziek, drama, dans en cultureel erfgoed.

Kerdoel 54	De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.
Kerdoel 55	De leerlingen leren op eigen werken en dat van anderen te reflecteren.
Kerdoel 56	De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.

2.2. Leerplankader kunstzinnige oriëntatie – inhoudslijn muziek

Omdat de doelen vanuit de overheid erg summier zijn, heeft SLO voor het Leerplankader kunstzinnige oriëntatie inhoudslijnen ontwikkeld voor de verschillende leerlijnen. Deze inhoudslijnen zijn niet bindend, maar bieden wel een duidelijk kader voor goed muziekonderwijs in het primair onderwijs.

Voor muziek staan de volgende domeinen centraal:

- 1 Het creatieve proces bij muziek
- 2 Luisteren naar muziek
- 3 Kennismaken met klank, vorm en notatie van muziek
- 4 Muziek maken: zang en instrumentaal
- 5 Reflecteren op muziek van zichzelf en anderen

Deze 5 gebieden zijn door SLO uitgewerkt in 3 fases:

Fase 1: onderbouw

Fase 2: middenbouw

Fase 3: bovenbouw

¹ <https://leerplaninbeeld.slo.nl/regulier-onderwijs/512e4729-03a4-43a2-95ba-758071d1b725/core-targets?subject=60133458-f6b1-4a6e-8e62-ea5ff0b8e9b7>

Hoofdstuk 3 Interne kaders

Onderstaande opmerkingen zijn genoemd in de enquête, aan bod gekomen tijdens een van de bijeenkomsten, of genoemd door collega's van de werkgroep naar aanleiding van de huiswerkopdrachten. De opmerkingen zijn samengevat in zes onderwerpen.

Identiteit	De rode draad binnen het vak muziek voor het christelijk/reformatorisch basisonderwijs is het eren en lofprijzen van God, zoals genoemd in hoofdstuk 1. Het boek Psalmen vervult hierin een belangrijke rol. Niet alleen om het zingen en musiceren, maar ook de wijsheid die ze over God en de mensen geven. Hierin gaat het niet alleen over lofprijzing, maar ook over zonde en genade, schuld en vergeving, boetedoening en berouw.
Thematisch aanbod	Per jaargroep Korte lessen in een serie van gemiddeld drie, met daarbinnen een opbouw van vaardigheden/ moeilijkheidsgraad. Actief luisteren neemt een belangrijke plek in in de lessen Beperkt aantal doelen per les Werken rondom thema's, met behoud van keuzemogelijkheden. Opgebouwd vanuit de verschillende domeinen en uitgewerkt naar de aanbodsdoelen (SLO) ² .
Keuzevrijheid	Gevarieerd aanbod Geestelijk lied en liederen bij feestdagen als keuze-optie Klassieke muziek aanbieden vanaf groep 1 Keuze om aan bepaalde doelen te werken met verschillende muziek zodat de lessen multi-inzetbaar zijn. Eventueel integratie Luisterland (hierover moet in een later stadium een beslissing genomen worden). Dit leermiddelontwerp is niet geschreven voor ZML, maar is wel als basis te gebruiken om verder te ontwikkelen/onderdelen mee te nemen.
Digitale leeromgeving	Methode wordt opgebouwd in een digitale leeromgeving, waarbij keuzevrijheid een grote plek heeft en waarin de doorlopende leerlijn en thematisch aanbod geborgd zijn. Zie verder hoofdstuk 5. Met mogelijkheid om zelf (onderdelen) te downloaden en printen. Tijdens de lessen is het digibord (en de digitale leeromgeving) alleen ter ondersteuning, de leerkracht staat centraal. Kijk- en luisterfragmenten zijn bij voorkeur gericht op het actief meedoen van leerlingen. Actief luisteren is hier ook een onderdeel van.
Begeleiding leerkrachten	Afgestemd op niveau (handreiking, fragmenten, implementatie/scholing) Koppeling praktijk - theorie moet duidelijk zijn Handreiking uitsplitsen naar niveau van docent, eventueel verrijkt met een filmfragment (twee niveaus: starter, gevorderde) Handreiking met didactische tips online, met mogelijkheid tot downloaden en printen, verwijzing per les naar ondersteuning. Luister-/ en filmfragmenten ter ondersteuning van de leerkracht
Geen werkbladen of leerlingmateriaal	Muziek leren door zelf te doen: luisteren, zingen, muziekinstrument spelen, ed. Plezier in muziek is een belangrijk doel

² Bijlage 5 – Leerplankader kunstzinnige oriëntatie – Inhoudslijn muziek

Hoofdstuk 4 Leerstofinhoud

De inhoudslijn voor de leerlijn muziek, zoals opgesteld door SLO geeft een duidelijk kader wat er in welke fase aan bod moet komen. Zie hiervoor bijlage 5.

Aanvullend op de inhoudslijnen moet het christelijk vormende aspect in alle fases aanbod komen.

Denk hierbij aan:

- Gewetensvorming rond muzikale thema's
- Liedkeuze

Daarnaast zijn er een aantal specifieke inhouden die een plek moeten krijgen binnen een of meerdere fase(n). Denk hierbij aan:

- Muziek in de Bijbel
- Kerktoonladders
- Bezoek aan kerk/ beiaard
- Cantates/Passionen van Bach
- Christelijke muziek in andere culturen
- Lieder die aansluiten bij geschiedenisles (liederen van Valerius)
- Begeleide confrontatie met popmuziek
- Zingen rond de christelijke feestdagen

Wij bevelen aan de inhoudslijnen te volgen die SLO heeft opgesteld. Het is mogelijk om bij een definitief LMO de keuze te maken een aantal aanbodsdoelen te herschrijven dan wel te schrappen, passend bij de lestijd voor het vak muziek per school.

Hoofdstuk 5 Vorm van het leermiddel

De kernelementen voor een nieuw te vormen methode vallen uiteen in drie onderdelen: *doorlopende leerlijn*, *keuzemogelijkheid* en de *mogelijkheid om thematisch te werken*.

Deze drie onderdelen kunnen worden samen gebracht in één digitale omgeving, waarbij een duidelijke opbouw noodzakelijk is.

In onderstaande afbeeldingen laten we zien hoe die digitale omgeving opgebouwd kan worden. Dit is nadrukkelijk niet bedoeld als definitief ontwerp, maar als een mogelijke opbouw waarin tegemoet gekomen wordt aan de wensen van het werkveld.

Startscherf

Elke leerkracht komt binnen op een startscherf waar de keuze gemaakt wordt voor een jaargroep. Er is bewust gekozen voor de opbouw per jaargroep zodat er elk leerjaar nieuw aanbod is en er niet uitgezocht hoeft te worden welke lessen er het afgelopen jaar al gegeven zijn. Op deze pagina is een zoekbalk zichtbaar waarin gezocht kan worden op thema. Zo is thematisch werken ook mogelijk.

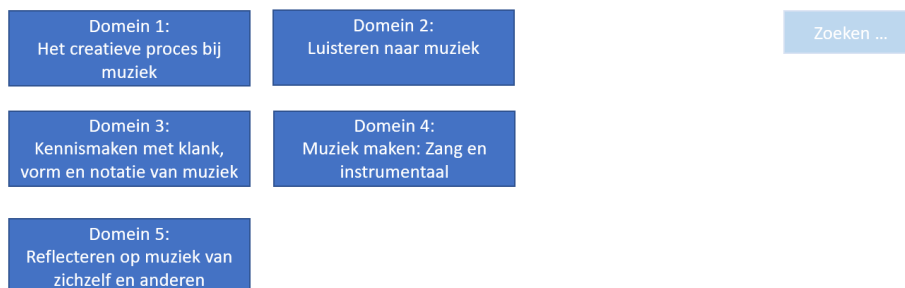
Startscherf: Keuze uit jaargroep

Keuze uit domein

Als de leerkracht de juiste jaargroep aangeklikt heeft komt deze in het volgende scherm. Hier kan gekozen worden voor het domein. In onderstaand voorbeeld is doorgeklikt op groep 1. Onderin het scherm is een balk zichtbaar waar te zien is welk digitaal pad er gelopen is. De zoekbalk blijft zichtbaar.

Scherf 2: Keuze uit domein

Startscherf – Groep 1

Keuze uit aanboddoel

Als de leerkracht een domein aangeklikt heeft, worden de aanboddoelen bij dat domein zichtbaar. In onderstaand voorbeeld heeft een leerkracht van groep 1 Domein 2 aangeklikt. Op deze pagina is ook de mogelijkheid om eigen aanboddoelen toe te voegen. De zoekbalk en het digitale pad blijven zichtbaar.

Scherf 3: Keuze uit aanboddoel

Actief luisteren naar korte stukjes (live) muziek uit een breed repertoire aansluitend bij de belevingswereld

Een eigen betekenis geven aan beluisterde muziek

Zoeken ...

Kennismaken met verschillende soorten 'live' muziek op plekken waar muziek gemaakt wordt

Optie om eigen doelen toe te voegen, en daar in het volgende scherm lessen aan te koppelen

Startscherm – Groep 1 – **Domein 2**

Keuze lessenserie

Als de leerkracht het aanboddoel heeft aangeklikt, worden de lessenseries zichtbaar waarin gewerkt wordt aan het gekozen aanboddoel. De zoekbalk en het digitale pad blijven zichtbaar.

Scherf 4: Keuze uit verschillende korte lessenseries

Lessenserie 1

Lessenserie 2

Zoeken ...

Lessenserie 3

Optie om eigen les(senserie) toe te voegen

- Elke lessenserie bestaat uit een aantal korte lessen +/-20 min per les).
- Het is mogelijk om alleen de eerste les van een serie te geven.
- De vervolglesen zijn verdiepend op de eerste les.

Startscherm – Groep 1 – Domein 2 - **Aanbodsdoel**

Handleiding per lessenserie

Als de leerkracht een lessenserie gekozen heeft, wordt er een handleiding zichtbaar. De zoekbalk is in dit scherm niet meer aanwezig, het digitale pad blijft wel zichtbaar. Er is een mogelijkheid tot het downloaden en printen van materiaal.

Scherf 5: Handleiding per lessenserie

- Doelen
- Benodigde materialen
- Korte lesopzet
- Korte videofragmenten met extra handvatten voor leerkracht
- Etc.

Startscherm – Groep 1 – Domein 2 – Aanbodsdoel – **Lessenserie 1**

Naaste de bovengenoemde drie hoofdpunten komt deze opzet ook tegemoet aan andere wensen:

- Korte, afgebakende lessen
- Mogelijkheden voor diepgang (om die reden gekozen voor drie korte, bij elkaar behorende lessen)
- Differentiatie voor docenten: keuze om alleen de eerste les te doen (beginnend), of alle drie de lessen (verdiepend). Bij de verdiepende lessen een aanvullende handleiding, zodat ook docenten met minder eigen vaardigheden in staat zijn deze lessen te geven.
- Bij iedere les komt een duidelijke, beknopte docenthandleiding

Bijlagen

Bijlage 1 - Uitkomsten enquête muziekonderwijs po door SLRO

1. Vindt u muziekles belangrijk?

Ja: 56

Matig: 7

2. Welke muziekmethode gebruikt u?

Meer met muziek	35*
Luisterland	4
Eigenwijs (digitaal)	2
Combinatie**	10
Geen (eigen materiaal)	14

* Waarvan 3 respondenten aangeven de methode in de kast te hebben, maar niet te gebruiken.

** Combinatie van Elk zing Zijn lof / Uit Sions zalen / Luisterland / Meer met muziek / Pierewaaier / Hoe doe je mee? / Muziekminuutjes / Eigenwijs / Muziek moet je doen / 1-2-3-Zing / Met stil ontzag.

3. Bent u (of zijn uw leerkrachten) tevreden met deze methode?

	1	2	3	4	5	
Meer met muziek	6	8	14	5	2	35
Luisterland		2	1	1		4
Eigenwijs			1	1		2
Combinatie		2	4	2	2	10
Geen (eigen materiaal)	5	1	2			8
	11	13	22	9	4	59

1= ontevreden

5= zeer tevreden

4. Wat vindt u mooi aan deze methode?

Meer met muziek:

Gevarieerd en veelzijdig aanbod, ook binnen de les	9
Grondig en compleet, hoge kwaliteit	8
Christelijke identiteit	4
Doorlopende leerlijn	6
Voldoende handvatten om zelf een les te maken (keuzevrijheid)	3
Koppeling muziektheorie en praktijk	1
Opbouw en structuur zijn helder	3
Inhoud op maken van muziek	1
Je hebt een methode	1
Leerlingen worden er erg enthousiast van	1

Luisterland:

Dagelijks terugkerend	2
Aandacht voor klassieke muziek	1
Eigen invulling	1

Eigenwijs:

Vrijheid om te kiezen	1
Veel liedjes + ondersteuning, duidelijke stappen	1

Combinatie/Geen:

Noodgedwongen omdat er verder geen keuze was, over Luisterland zijn we tevreden	1
Keuzevrijheid	1
Lessen volgens de principes die door Mariëlle Heidekamp zijn aangeleerd	1
Mooie geestelijke liederen	1
De leerlijn van Meer met muziek is mooi	1
We geven een deel van de lessen	2
Klassieke muziek	1
Meer met muziek is afgewezen	2
Muzikaal aanbod en toepasbaarheid	1
Te oud(erwets)	1

5. Wat valt volgens u tegen aan deze methode?

Meer met muziek:

Het vraagt teveel van minder muzikale leerkrachten (niveau te hoog, fragmenten weinig herkenbaar)	28
Lastig voor kinderen	2
Materiaal is verouderd	1
Lessen te lang	3
Liedjes niet allemaal bruikbaar	2
Sluit niet allemaal aan bij de identiteit	2
Methode sluit niet aan bij gebruik digibord	2
Er wordt te weinig gezongen	1
Weinig (bij goed gebruik)	3

Luisterland:

Geen volledige methode	4
Een hele week hetzelfde	1

Eigenwijs:

Elke keer zelf iets moeten bedenken	1
Niet alle liedjes passen bij identiteit	2

Combinatie:

Methode is maar deels bruikbaar	2
De doorgaande lijn is niet geborgd	1
Niet alles sluit aan bij identiteit	4

6. Lukt het om de leerlingen enthousiast mee te laten doen?

	1	2	3	4	5	
Meer met muziek	2	9	11	10	3	35
Luisterland		1	1	2		4
Eigenwijs				1	1	2
Combinatie			2	8		10
Geen (eigen materiaal)	3		3	1	2	9
	5	10	17	22	6	60

1= ontevreden

5= zeer tevreden

7. Zou u binnen 2-3 jaar willen investeren in een nieuwe methode?

Ja: 47

Nee: 15

Geen antwoord: 1

8. Wilt u (of een van uw teamleden) eventueel deelnemen aan een werkgroep?

Ja: 6

Nee: 17

Weet ik (nog) niet: 39

Geen antwoord: 1

9. Wilt u m.b.t. muziek nog andere informatie met de SLRO delen?

Samengevat:

- Behoefte aan laagdrempelige methode
- Afwisseling lessen in doorgaande lijn, vrij lied, geestelijk lied
- Wisselend behoefte aan klassieke muziek
- Behoefte aan methode die ook geschikt is voor ZML/cluster4
- Gebruik digibord

Uitgeschreven antwoorden (vraag 4, 5 en 9)

Vraag 4: Wat vindt u mooi aan deze methode?

Meer met muziek:

- Veel muzikale activiteiten - gevarieerd aanbod
- Hij is heel grondig opgezet
- Christelijke achtergrond. Erg complete methode.
- Biedt op zich mooie handvatten.
- de opbouw en inhoud (ze leren echt wat), qua identiteit sluit het goed aan bij onze school, de variatie
- De diversiteit/afwisseling
- Het is een veelzijdige methode. Goede aandacht voor ritme/ stem- en klankvorming/ muziek beluisteren.
- passend bij identiteit
- Keuzevrijheid
- Er is een koppeling tussen muziektheorie en praktisch bezig zijn (zingen, instrumenten bespelen, etc.)
- Kwaliteit staat hoog in het vaandel!
- hoge doelen
- nvt
- breed en divers
- Je hebt een methode om mee te werken.
- Goede opbouw
- Een doorlopende leerlijn. En je hebt een bron waaruit je kunt putten.
- Heel goed opgezet, belicht alle aspecten van muziek, brengt hoog niveau aan kennis en vaardigheden bij als deze helemaal gevolgd wordt.
- Eenvoudige opbouw door de jaren heen.
- Inhoud op maken van muziek
- Christelijke methode
- Divers
- De afwisseling in de lessen. Per les komen verschillende activiteiten langs, waardoor allerlei muziekaspecten aanbod komen, maar ook de betrokkenheid van de kinderen hoog blijft.
- Doorgaande lijn
- Gericht op kennis
- Kwalitatief goede lessen
- Inhoudelijk wordt er veel geboden, diverse muzikale begrippen e.d.
- Het is overzichtelijk, goed opgedeeld en fijne kaarten die je bij de les kunt inzetten als maat/ritme/halve en hele noten
- opbouw en structuur is helder en haalbaar
- veelzijdig, van muziekluisteren tot ritmes klappen, notenschrift lezen
- Veel liedjes en afwisseling in de les
- Opbouw, herhaling
- Theoretische basis
- Lessen waar kinderen erg enthousiast van worden

Luisterland:

- het terugkerend luisteren
- Dagelijks terugkerend

- Klassieke muziek krijgt aandacht
- Eigen invulling an sich kan.

Eigenwijs:

- Vrijheid om te kiezen
- Veel liedjes+ondersteuning, duidelijke stappen

Combinatie/ Geen:

- noodgedwongen omdat er verder geen keus was. De kinderen worden door de methode wel enthousiast gemaakt voor muziek. Over luisterland zijn we tevreden.
- in de onderbouw maken we lessen volgens de principes die in een cursus zijn geleerd van Mariëlle Heidekamp. De keuzevrijheid is een pre.
- Mooie geestelijke liederen. De leerlijn van de methode meer met muziek is ook mooi.
- deel van de lessen geven we, een deel ook niet.
- nvt
- Klassieke muziek is een meerwaarde
- De methode meer met muziek is afgewezen
- 1-2-3-Zing: Het muzikale aanbod, de digi-lessen, toepasbaarheid en hanteerbaarheid voor leerkrachten
- Muziek moet je doen: deel van de lessen geven we, een deel ook niet.
- Met stil ontzag: De methode meer met muziek is afgewezen omdat er teveel klassieke muziekfragmenten in zaten
- Te oud(erwets) en het was meer een aanzet

Vraag 5: Wat valt volgens u tegen aan deze methode?

Meer met muziek:

- 't vraagt van de leerkrachten teveel muzikale skills
- Hij is te moeilijk voor de gemiddelde leerkracht en wordt daardoor matig gebruikt
- lastig voor a-muzikale leerkracht
- De methode vraagt een hoog muzikaal niveau van de collega's
- Veel liedjes niet herkenbaar voor de leerkracht/voor een leerkracht die niet muzikaal is onderlegd is de methode lastig te hanteren.
- Voor minder muzikale leerkrachten toch nog te hoog gegrepen. Zelf heb ik genoeg muzikale kennis om muzieklessen vorm te geven. Wekelijks spelen we 45 minuten met allerlei instrumenten.
- het niveau is voor de meeste collega's veel te hoog (en ook voor de kinderen is het soms moeilijk), het materiaal is niet meer van deze tijd, de liedkeuze, sommige liedjes zijn lastig aan te leren, de lengte van de les (je moet keuzes maken, want je bent zo drie kwartier bezig en dat is te lang)
- weinig, bij goed gebruik!
- te technisch, te moeilijk voor niet muzikale leerkrachten
- De hoge kwaliteitseis stelt ook hoge vaardigheidseisen van leerkrachten. Dit is niet altijd aanwezig. Daarnaast is de methode erg uitgebreid en bijna niet uit te voeren in één jaar
- niet iedereen kan er mee werken
- lastig voor a-muzikale leerkracht
- te moeilijk niveau
- Soms wat te theoretisch en lastig te geven, veelal parttimers geven het.
- Eigen vaardigheid

- Moeilijkheidsgraad is zeker in de bovenbouw te hoog. En er staat teveel in om te doen. Liedjes zijn niet altijd bruikbaar.
- Het niveau dat gevraagd/vereist wordt van leerkrachten. De meesten hebben dit niet, en kunnen niet met de methode uit de voeten.
- Voor elk vak geldt dat het slagen bij de docent ligt. Geen klik met muziek dan gaat de methode ook mislukken al is die nog zo eenvoudig.
- Ingewikkeld
- Hoge moeilijkheidsgraad
- Erg moeilijk voor leerkrachten
- Een deel van de liedjes sluit niet aan bij de identiteit van de school. Het niveau wat verwacht wordt van de leerkracht en leerlingen is vrij hoog. Bijvoorbeeld een stukje improviseren op een muziekinstrument is voor de onderbouw bijna niet te doen.
- Te moeilijk voor de wat minder muzikale collega
- Beleving en vooral gericht op het lied. De liedkeuze past niet altijd binnen onze identiteit
- Te hoog gegrepen voor de gemiddelde leerkracht qua niveau waardoor hij op de plank blijft staan. Leerkrachten overzien het niet om er mee te werken doordat ze zelf niet boven de stof staan
- Enorm complex om te geven. De leek zit met z'n handen in het haar. Daarnaast heel veel wat in 1 les naar voren moet komen.
- Geen
- gebruikt geen digi. heeft het niet over muziekstijlen
- hoog niveau, kost veel voorbereiding
- Veel dingen vragen veel handelingen van de leerkracht omdat de methode niet met een digibord in het achterhoofd geschreven is.
- Te moeilijk en te veel. Daarom hebben we middels de muzieksubsidie een vakdocent Muziek er op gezet om de eigen leerkrachten hierbij te begeleiden.
- Weinig zingen en te hoog niveau.
- Omdat er teveel klassieke muziekfragmenten in zaten
- Meer met muziek is vrij moeilijk en ingewikkeld qua lesopbouw.

Luisterland:

- geen echte muziekmethode maar kennismaken met.....
- geen volledige methode
- Het is niet echt een methode om muziek te geven, te weinig aspecten van muziek komen erin naar voren.
- Er is echter geen doorgaande lijn.
- Een hele week hetzelfde liedje

Eigenwijs:

- Elke keer weer opnieuw iets zelf moeten bedenken.
- Moraliteit van bepaalde liedjes past niet altijd bij de identiteit van onze school
- De liedjes uit de bundel 'eigenwijs' zijn niet allemaal even geschikt.

Combinatie:

- de bruikbaarheid van de gehele methode. Er wordt en deel eruit gebruikt.
- de keuzevrijheid heeft ook de kant dat er weinig lijn is. ik heb in de midden-bovenbouw veel muzikale collega's, er is voldoende aandacht voor. Bij wisseling team is dit een aandachtspunt
- Een aantal liedjes past niet bij de identiteit.
- nvt

- Te 'moderne' uitstraling. Steeds afwegen of de liedjes wel of niet bij de school passen
- Een aantal liedjes past niet bij de identiteit.
- Incompleet en te summier. En sommige liedjes ongeschikt

Vraag 9: Wilt u m.b.t. muziek nog andere informatie met de SLRO delen?

- Zeer eens met de opmerking dat er behoefte is aan een eenvoudige muziekmethode. We willen graag, maar niet iedere leerkracht heeft voldoende muzikale vaardigheden.
- graag 30 minuten in de week, 15xgeestelijk lied, 15x vrij lied, 10x muziekles via leerlijn
- Meedenken, meewerken met werkgroep - afhankelijk van gevraagde tijdsinvestering
- We maken ook gebruik van Luisterland, dit naar tevredenheid.
- Op m'n vorige school was een muziekmethode. Dit was echter al lastig genoeg voor de leerkrachten zelf. Dus graag laagdrempelig en iets in combinatie met klassieke muziek (luisterland?)
- Dit is een steengoede methode. Wat mij betreft gaat SLRO hier geen energie in steken. Belangrijk bij de invoer van Meer met Muziek is dat je daarin begeleiding krijgt. De methode is prima te gebruiken op de refo-scholen/ PC-scholen.
- Heel fijn dat dit wordt opgepakt!!
- Wordt wel aandacht aan muziek besteed, maar hiervoor wordt geen methode gebruikt.
- Graag ook klassieke muziek een plaats geven
- graag 30 minuten in de week, 5 a 10x muziekles via leerlijn. Bundel Elk zing zijn lof met simpele muziek als in gele bundel
- Muziek moet makkelijk te geven zijn en aantrekkelijk voor kinderen zijn. Niet te theoretisch.
- Ik zou graag een eenvoudige muziekmethode willen die past bij onze identiteit. Al heb je maar genoeg stof voor een half jaar. Meer een bronnenboek waaruit je kunt putten per thema.
- Ook graag aandacht voor het geestelijk lied hierin
- Daarnaast gebruiken we nog Luisterland naar volle tevredenheid
- Zijn er identiteitsgebonden methodes beschikbaar voor speciaal onderwijs (ZML)?
- Naast de methode (Meer met muziek) zet ik mijn eigen muzikaliteit in en maak ik mijn eigen les. Mocht er ooit een andere methode komen, dan zou ik willen adviseren om niet groep 8 speciaal te maken door met thema's te werken. Er zijn genoeg thema te bedenken voor elke groep.
- Bied ons een reformatorische methode die geschikt is voor cluster 4 onderwijs ! Laagdrempelige en korte lessen.
- Er is naar onze idee geen vlotte en verantwoorde muziek methode. De methode van DE vinden we erg saai, maar er is geen goed alternatief.
- Meer met muziek heb ik op een andere school mee gewerkt. Te intensief. Ofwel, eenvoudig vormgeven, doorgaande lijn en niet te hoog qua niveau.
- zing met de klas zing zing zing. jouw voorbeeld doen ze na. Volg zangles en logopedie, dan geef je het goede voorbeeld. Hoe beroerder het voorbeeld, hoe beroerder het resultaat.
- als er een nieuwe muziekmethode wordt ontwikkeld, hoort daar standaard een invoeringstraject bij
- De muziekcommissie van de 4 reformatorische scholen op Urk is nu bezig met het zoeken naar een geschikte methode voor gebruik.
- Ik mis nu de connectie met het digibord. Het zou mooi zijn als een (evt) nieuwe methode hiermee aan de slag zou gaan.
- Ons bestuur wilde enkele jaren geleden niet, dat er (zoveel) muziekfragmenten klassieke muziek ten gehore worden gebracht.

Notulen Startvergadering muziek PO

Datum	: woensdag 15 februari 2023
Tijdstip	: 10.00-12.30
Vergaderlocatie	: Driestar Educatief, vergaderruimte 3.44
Aanwezigen	: Jan Loosman, Annemieke De Jong, Leanne van Pelt, Annemarie Naaktgeboren (online), Anneleen Keizer, Clarina den Haan, Miranda ten Brink, Jan Vreeken, Gerrald van Beek, Lidianne Mijnheer
Afwezig m.k.	: Anja Voogd, Annemarie Brouwer
Afwezig z.k.	: Neline Andriesse, Anneke Tanis

1. Welkom en opening door Gerrald

Gerrald heet de aanwezigen welkom en licht de agenda toe. Daarna leest hij psalm 47 en mediteert hier kort over. Hij laat zien dat er in deze psalm veel over muziek gesproken wordt maar dat die muziek op zichzelf niet het doel is. De muziek is het middel om tot een hoger doel te komen: God, de Majesteit groot maken en de lof en eer toebringeren. Vervolgens gaat Gerrald voor in gebed.

Aansluitend laat Gerrald zien wat het doel is van de in totaal drie bijeenkomsten die we samen hebben:

SLRO ontvangt aan het einde van dit oriëntatietraject een voorlopig leermiddelontwerp wat door SLRO voorgelegd wordt aan de deelnemende scholen.

Dit doel is uitgesplitst in een subdoel per bijeenkomst:

- Bijeenkomst 1: Evaluatie muziekonderwijs vaststellen, de enquête vormt hiervoor de basis.
- Bijeenkomst 2: Bouwstenen voorlopig leermiddelontwerp opstellen.
- Bijeenkomst 3: Concept voorlopig leermiddelontwerp vaststellen.

2. Voorstelronde

Vanwege AVG niet opgenomen in dit document

3. Uitkomsten enquête delen

Lidianne laat de aanwezigen aan de hand van een aantal grafieken en tabellen de belangrijkste en meest opvallende uitkomsten van de enquête zien (zie hiervoor de powerpoint).

4. Werkvorm bespreken enquête

De aanwezigen gaan in tweetallen in gesprek over de volgende vraag, uitgesplitst in 4 onderdelen: Kun je je vinden in de gepresenteerde uitkomsten?

- Met welke uitkomsten ben je het eens?
- Met welke uitkomsten ben je het niet eens?
- Welke dingen mis je?
- Welke dingen vind je absoluut belangrijk?

5. Plenaire terugkoppeling

De aanwezigen hebben datgene wat zij besproken hebben bij agendapunt 4 op post-its geschreven en per onderdeel op flap-overs geplakt. Hieronder de resultaten hiervan.

Met welke uitkomsten ben je het eens?

- De methode 'Meer met muziek' is saai, weinig 'leuke' liedjes.
- Methode 'Meer met muziek' is verouderd.
- Er wordt te weinig gezongen en teveel gepraat.
- Te hoog niveau.
- Sluit niet bij het niveau van de leraar aan.
- Heel divers.

- Methode 'Meer met muziek' wordt te weinig ingezet.
- Scholing voor leerkrachten nodig?

Met welke uitkomsten ben je het niet eens?

- Geestelijk lied hoort wat ons betreft juist niet in een methode.
- Er zit niet teveel klassieke muziek in.
- Liedboek ed. wordt gezien als methode, dat is niet juist.
- Is er wel ruimte voor eigen inbreng bij de methode 'Meer met muziek'?
- Is er wel een doorlopende leerlijn in 'Meer met muziek'?

Welke dingen mis je?

Deze vraag bracht geen dingen aan het licht die niet ook al op de andere flap-overs aan bod zijn gekomen.

Welke dingen vind je absoluut belangrijk?

- Leerlijn, geen methode.
- 1 les is: 1 kwartier, 1 doel.
- Korte momenten.
- Is een doorlopende lijn voldoende? Moeten we wel een methode hebben.
- Lessen zetten in een digitale leeromgeving.
- Digitaal niet als vervanging van de leerkracht maar als ondersteuning.
- Bij de onderbouw ook klassieke muziek aan bod laten komen.
- Scholing voor alle leerkrachten.
- Bij de implementatie een cursus aanbieden.
- Begeleiding voor minder muzikale leerkrachten.
- Meer begeleiding voor leerkrachten die minder vaardigheden hebben.
- Plezier -> verbinding
- Visie!
- Iets wat aan te passen is aan de tijd/ situatie.
- Opbouw aan de hand van thema's (vooral onderbouw)
- Liederen rond de feestdagen: hervormingsdag, koningsdag etc.
- Keuzemogelijkheden in lessen.
- Geestelijk lied.

De bovengenoemde punten zijn te categoriseren in:

- 1: manier van aanbieden (leerlijn? Korte lessen)
- 2: digitale ondersteuning
- 3: klassieke muziek in onderbouw
- 4: begeleiding bij implementatie en aan leerkrachten met minder eigen vaardigheden
- 5: visie
- 6: keuzemogelijkheden (aansluitend bij situatie, feestdagen, wel/niet aanbieden geestelijk lied)

Gerrald vraagt de aanwezigen deze 6 punten te prioriteren.

1= meest belangrijk, 2=belangrijk, 3= minder belangrijk maar leuk als het er is.

Per onderdeel zijn er de volgende punten toegekend:

- 1: 8 punten
- 2: 12 punten
- 3: 13 punten
- 4: 10 punten
- 5: 12 punten
- 6: 8 punten

Punt 1 en 6 hebben de minste punten toegekend gekregen en worden door de aanwezigen als het meest belangrijk gezien.

6. Vervolg traject

- De aanwezigen ontvangen maandag 20 februari van Gerrald en Lidianne de uitkomsten van deze bijeenkomst in de vorm van notulen en een huiswerkopdracht voor de volgende bijeenkomst.
- De volgende bijeenkomst wordt bij voorkeur gepland op een woensdagmiddag in maart. Eventueel is een vrijdag ook een mogelijkheid. De aanwezigen ontvangen hiervoor een datumprikker.
- De volgende bijeenkomst wordt gehouden in het gebouw van [Driestar Educatief in Amersfoort](#).

7. Terugblik op bijeenkomst en rondvraag

Jan Vreeken benoemt dat de aanwezigen een formulier ontvangen waarmee ze hun reiskosten bij SLRO kunnen declareren. Eveneens ontvangen zij een vrijwilligersvergoeding.

8. Sluiting

Gerrald bedankt de aanwezigen voor hun inbreng en besluit de vergadering met gebed.

Bijlage 3 - Uitkomsten huiswerkopdracht na bijeenkomst 1

Manier van aanbieden:

Korte, krachtige lessen	10
Volledige methode met uitgewerkte lessen (met behoud van keuzemogelijkheden)	15
Differentiatie voor leerkrachten (bijv Niveau A-C)	1
Leerlijn is prima, maar voor de kleuters liever thematisch (zie kleuteridee.nl)	2
Eenvoudige leerlijn met overzicht van liedjes en materialen	1
Leerlijn muziekonderwijs is belangrijk	8
Leerlijn muziekonderwijs is niet belangrijk	1

Als je zou mogen kiezen voor een nieuw ontwerp voor de muzieklessen, waar zou je dan voor kiezen?

Nieuwe methode	16
Leerlijn	11
Digitale leeromgeving	28
Geen voorkeur	11

Digitale ondersteuning

Meer digitale ondersteuning (bijv geluidsbestanden) dan in Meer met muziek (moet echt ondersteunend zijn, moet niet nodig zijn de hele les het digibord aan te hebben)	14
Muziek hoeft niet digitaal ondersteund te worden	4

Klassieke muziek

Klassieke muziek hoort in de muziekmethode	11
Ook in de onderbouw, al zal het minder zijn dan in de bovenbouw	7
Niet in de onderbouw	3

Begeleiding bij implementatie en aan leerkrachten met minder eigen vaardigheden

Begeleiding van leerkrachten is nodig	52
Niet nodig	21

Visie

Visievorming in bb over verschillende soorten muziek en wat er wel niet geschikt is om te luisteren	4
Passend binnen refo onderwijs, niet teveel bombarie	1
Iedere week een korte muziekles moet in elke klas te doen zijn. Doel: basiskennis bij alle kinderen op orde	1
Plezier en samen beleven is belangrijk	1

Keuzemogelijkheden

Voorkeur voor 50/50 'gewone' muziekles en geestelijk lied	1
Geestelijk lied: vooral tips geven zodat iedereen zijn eigen lied kan kiezen	2
Geestelijk lied: nee, we hebben op school al materiaal voor het geestelijk lied	31
Geestelijk lied: moet een plek krijgen	49
Veel muziekoefeningen zijn niet geschikt voor geestelijk lied, maar bij een canon oid kan het wel als suggesties meegegeven worden	1
Vooraf Psalmen en geestelijke liederen moeten een plaats hebben, maar ook leuke liedjes	1
Lieder voor feestdagen moeten een plek krijgen	9

Muziek (on)belangrijk?

Er zijn leerkrachten bij ons die het inderdaad niet zo belangrijk vinden, maar dat toegeven is lastig. (theorie/praktijk strookt niet)	1
Leerkrachten vinden muziek belangrijk, maar laten het wel als eerste vallen als het lesprogramma te druk is	1
Belangrijk, vooral voor kinderen die moeite hebben met andere vakken	2
Belangrijk, vooral voor het aanleren van de Psalmen	1
Niet het belangrijkste, maar wel een gave die we hebben gekregen en mogen inzetten	1
Zeker! Elke dag met elkaar zingen bindt samen	1
Belangrijk!	5
Plezier tijdens muzieklessen geeft verbinding	9

Muziek belangrijk, maar hulp nodig

Ja, absoluut. Voor-/ en nadoen met bijv instructiefilmpjes kan ook helpen!	31
Nee	49
Op sommige vlakken	6

Wat heb je nodig om een goede muziekles te geven?

Tips om de rust in de klas te bewaken	1
Handleiding met duidelijke instructies (basis les, uitbreiding en verdieping)	7
Methode waar kinderen veel zelf bezig zijn en de leerkracht weinig spreekt (in bovenbouw leerlingen ook zelf informatie laten opzoeken)	2
Goede voorbeelden	1
Leuke lessen op niveau van de leerlingen	1
Nodige handvatten, maar ook ruimte voor mijn eigen inbreng	1
Planning met aandacht voor nieuwe liedjes en herhaling van oude liedjes	1
Jaarlijks tips van een muziekdocent	1
Praktisch toepasbare methode	1
Goed opgezette muzieklessen, in te passen in de kleuterthema's	8
Maak gebruik van alles wat er al is (psalmberijming Ds Meeuse, liedbundel JBG, gezangboek.nl, elk zing Zijn lof en alles wat er op scholen al is)	1
Implementatie en borging zijn essentieel	3
Differentiatie in de methode zodat les aangepast kan worden naar niveau van de klas	1
Instructies voor leerkrachten hoe leerlingen gestimuleerd kunnen worden goed te zingen	1
Diversiteit: afwisseling liedjes, muziektheorie (notenleer, ritme klappen, maat, stemvorming, melodieherkenning, toontreffen, muziekgeschiedenis, componisten, muziekstijlen), bewegen, luisteren, muziek maken, componeren/improviseren, reflecteren	10
Goede instrumenten op school	1
Kennismaken met muziek dmv bijvoorbeeld een workshop, ism muziekscholen/muziekverenigingen, concertbezoek of musici in de klas	4
Zet vaardigheden van leerkrachten onderling in/ vakdocent	6
Evt een koppeling met Luisterland	1

Meer met muziek saai?

Ja	4
Nee	5

Meer met muziek te weinig gebruikt

Ja	8
Nee	9

Er wordt weinig gezongen en teveel gepraat

Ja	5
Nee	4

Meer met muziek is van te hoog niveau

Ja	8
Nee	9

Notulen bijeenkomst 2 muziekmethode PO

Datum	: 31 maart 2023
Tijdstip	: 10.00-12.30
Vergaderlocatie	: Disketteweg 11, Amersfoort
Aanwezigen	: Jan Loosman, Annemarie Naaktgeboren, Anneleen Keizer (online), Miranda ten Brink, Anja Voogd, Annemarie Brouwer (online), Jan Vreeken, Gerrald van Beek, Lidianne Mijnheer
Afwezig m.k.	: Annemieke De Jong, Clarina den Haan, Leanne van Pelt

1. Welkom en opening

Gerrald heet de aanwezigen welkom. Daarna leest hij 2 Kronieken 5. In dit gedeelte wordt de ark feestelijk in de tempel gebracht. Muziek en lofprijzing staan altijd in combinatie met het dienen van God. Vol eerbied, God verbindt Zich aan deze muzikale vormen.

Aansluitend gaat Gerrald voor in gebed.

Er ontstaat een gesprek over de grote rijkdom van muziek in de Bijbel, en de opvallend grote plek die God Zelf voor muziek inruimt in Zijn dienst.

2. Doel van deze bijeenkomst

Het doel van deze bijeenkomst is: Bouwstenen voorlopig leermiddelontwerp opstellen.

3. Terugkoppeling huiswerkopdracht

Gerrald laat zien wat de belangrijkste punten zijn die naar voren zijn gekomen uit de huiswerkopdracht. In het document dat met de agenda verzonden is (opvallende punten vanuit huiswerkopdracht) staan de uitkomsten samengevat. Let op: de aantallen die achter de punten staan zijn niet representatief en kunnen niet letterlijk genomen worden.

4. Externe kaders

Lidianne vertelt de aanwezigen wat de kaders vanuit de overheid zijn voor het vak muziek in de basisschool. De overheid heeft 3 [kerndoelen](#) vastgesteld waaraan 'kunstzinnige oriëntatie' moet voldoen. Dit zijn overkoepelende doelen voor de vakken: beeldende vorming, muziek, drama, dans en cultureel erfgoed.

Omdat dit een erg breed kader is heeft SLO [inhoudslijnen](#) opgesteld rond 5 gebieden:

1. Het creatieve proces bij muziek
2. Luisteren naar muziek
3. Kennismaken met klank, vorm en notatie van muziek
4. Muziek maken: zang en instrumentaal
5. Reflecteren op muziek van zichzelf en anderen

Deze 5 gebieden zijn door SLO uitgewerkt in 3 fases:

- Fase 1: onderbouw
- Fase 2: middenbouw
- Fase 3: bovenbouw

Lidianne benadrukt dat de inhoudslijnen niet bindend zijn maar alleen richtinggevend.

5. Interne kaders bespreken

Gerrald vraagt de aanwezigen om in tweetallen het gesprek te voeren over de interne kaders, gevoed vanuit:

- analyse enquête (zie bijlage bijeenkomst 1)
- groepsopdracht bijeenkomst 1 (zie notulen punt 5)
- huiswerkopdracht (zie bijlage 'opvallende punten vanuit huiswerkopdracht')

6. Terugkoppeling groepsopdracht

Gerrald vraagt de aanwezigen om een korte terugkoppeling van de gesprekken.

Anneleen/Annemarie B.:

1. Onze voorkeur ging uit naar een digitale leeromgeving waar alle lessen worden aangeboden per leerjaar. Daarbij is het niet verplicht om alle lessen te geven (zoals bij een methode) maar kun je kiezen uit bepaalde thema's. De lessen die aangeboden worden, moeten wel een bepaalde opbouw hebben. Dus bijvoorbeeld: thema lente in groep 2, met een lessenserie van 3 lessen waarin een duidelijke opbouw zit. Er kunnen daarnaast ook gewoon losse lessen per thema bestaan. Tot slot is het ook belangrijk dat er een duidelijke opbouw zit in de leergroepen.
2. Geen boek/werkboek voor de leerlingen. Het is wel handig als de leerkracht de lessen ook op papier heeft (in een map oid).
3. Klassieke muziek zou mooi terug kunnen komen in een thema vorm. Dus bij elke leergroep een thema rondom klassieke muziek. Bijvoorbeeld een componist als Bach, Vivaldi etc.
4. Audio/videofragmenten voor leerlingen alleen ter ondersteuning en het liefst vooral video's waarbij de leerlingen actief meedoen (zoals bij boomwhackers of klankstaven). Daarnaast videofragmenten voor de leerkracht, waarin precies wordt uitgelegd (en voorgedaan!) wat de bedoeling is van de les. Dit kan erg belangrijk zijn voor leerkrachten die het moeilijk vinden om een muziekles te geven.
5. Om de verschillen in niveau bij de leerkracht te ondervangen hadden we het idee om lessen aan te bieden in 3 niveaus (bv. a, b, c) waarbij het eerste niveau een korte les is (van zo'n 15 minuten) om het voor ons overzichtelijk te houden en deze uit te breiden met een niveauverdieping b en c.

Jan/Annemarie N.:

1.
 - Complete methode voor een x aantal weken met ruimte voor geestelijke/vaderlandse liederen rond thema's.
 - Richtinggevende lessen neerzetten met keuze waarin de kinderen genieten. Voorbeeld: onderdeel ritme, keuze uit meerdere varianten. Methode per jaargroep, omdat je anders bijv. in 3 de leuke dingen doet en het restant in 4 moet doen. Geen werkbladen.
 - Klassiek: rond componisten lessen maken, maar ook met keuzevrijheid. Geschiedenis, bekende stukken doornemen. Waarden christelijke/goede muziek. Lessen rond andere muziekstijlen, vorming wat je wel/niet doet.
2. Fragmenten moeten klaar staan. Gestructureerd per jaargroep/les. Voorkom keuzestress. Leerkracht staat centraal, niet de fragmenten.
3.
 - Didactische aanwijzingen per les. Zie 1. Verwijzing per les naar ondersteuning wat je kan gebruiken, indien nodig.
 - Leerkrachten moet goede basiskennis meekrijgen vanaf de pabo.

Miranda/Anja:

1.
 - Graag een complete methode, met behoud van keuzemogelijkheden.
 - Een doorgaande lijn, volgens de 3 fasen.
 - In een les moet een luisterfragment of luisteropdracht zitten. Een nieuw lied leren of een al eerder geleerd lied uitwerken. Notatievorm wat het ritme betreft. Muziekinstrumentjes gebruiken bij het uitwerken van het lied.
 - Graag een digitale leeromgeving. Mag helemaal digitaal, maar kan ook als digitale ondersteuning gebruikt worden. De ritme-kaarten graag ook digitaal. En ook in de methode voor degenen die geen digibord hebben.
 - Klassieke muziek voor de hele school. Luisterland is wel mooi om hier gebruik van te maken.
2.
 - Zeker digitaal hulp voor de leerkracht met behulp van instructiemateriaal. Bijvoorbeeld hoe klap je de maat of het ritme. Toontreffen aanleren mbv blokfluit of piano. En ook ritmes klappen met notatieschrift.
3.
 - studiemiddag muziek op school.
 - Goede muziekinstrumenten, met name voor de leerkracht, bijv. blokfluit of piano/orgel
 - Eventueel gebruik maken van een muziekdocent, subsidie van de gemeente

Aanvullend gesprek:

Annemarie N: Luisterland is mooi, maar wel wat uit de lucht gegrepen, ik zou het prima vinden als we het toevoegen in onze methode.

Annemarie B: Luisterland is wat verouderd, is niet met beeld. Ik zou dat beeld wel echt willen toevoegen. Jan V: de eigenaar van Luisterland is wel geneegen tot aanpassing. Er moeten gespreken gevoerd worden of we over en weer wat voor elkaar kunnen betekenen. Jan V: ik mis nu een beetje: wat wil een school zijn leerlingen aanleren wat muziek betreft. Lidianne: ja, maar de input van nu is wel nodig om een goede visie te verwoorden. Annemarie B: wij zijn op school nu bezig met een goede visievorming op muziek, mogelijk kunnen we daar wat mee.

7. Inhouden

Lidianne vraagt de aanwezigen een stille bord discussie te voeren over de inhouden per fase. Hieronder staat daar de uitwerking van. Wanneer er iets in rood achter een aandachtspunt staat dan is dat als reactie door een ander opgemerkt.

Fase 1:

- Ritme en maat kunnen klappen/lopen
- Notatievorm: --. Of hele, halve en kwartnoten
- Meemeten
- Toon kunnen overnemen -> van zingen maar ook van instrument
- Kennismaken met instrumenten: Orff, maar ook in een orkest. Geluid herkennen en kunnen benoemen.
- Herkenbare klassieke muziek beluisteren. Bijvoorbeeld: vier jaargetijden van Vivaldi i.c.m. prentenboek 'Het jaar rond'. **Waarom in fase 1?**
- Dagelijks moment
- Veel liedjes leren
- Veel zingen **met aandacht voor kwaliteit/ gebruik adem en brommen tegengaan.**
- Veel bewegen
- Opbouw les: vanuit beweging (klappen/lopen) nieuw liedje aanleren, daarna bekend liedje uitbouwen, spelletje, afsluiting met herhaling van nieuw liedje.
- Bepaald aantal ritmes, zoals: peer, appel, sinaasappel.
- Kennis maken met andere muziekinstrumenten naast de Orff-instrumenten. Bijvoorbeeld door ouders/ familieleden die een instrument bespelen in de klas te vragen. Op die manier luisteren/ meemaken van een kleine concertje.
- Engelse liedjes

Fase 2:

- Ritme
- Maat -> bouwstenen voor middenbouw
- Zingen-> canon, meerstemmig
- Gebruik Orff-instrumenten, uitbouwen van fase 1
- Eenvoudige klassieke stukjes
- Engelse liedjes
- Kennismaking met muziek uit andere culturen
- Geen do-re-mi, maar basisnotatiesysteem -> zien dat noten hoger/lager kunnen zijn.
- Betrek andere musici bij een les -> **kerkorganist?**
- Doorlopende lijn met fase 1
- Muziek in de Bijbel
- Notenschrift aanbieden
- Voortbouwen op de basis vanuit de onderbouw
- Verschillende soorten muziek beluisteren
- Opdracht met muziekinstrumenten bijv. notatie bedenken
- Kennismaking met orkest/ herkennen van muziekinstrumenten/ geluid...
- Kort fragment klappen
- Naast Orff-instrumenten andere muziekinstrumenten/ musici in de klas halen.

Fase 3:

- Meerstemmig musiceren -> **luisteren, aandacht voor klank**
- Canon zingen -> **buitenlandse liedjes, gebruiken in culturen**
- Gewetensvorming rond muzikale thema's / **muziek in de Bijbel**
- Componist (bijv bach) aan de orde stellen/ uitwerken -> **muziekgeschiedenis, achtergrondinformatie**
- Noten kennen -> om te zingen, niet persé op een muziekinstrument -> **kruis en mol herkennen**
- Orkest -> klassieke muziek. Hoe klinkt het geluid, herkennen. -> **ook samen als 'orkest' muziek maken?**

- Muzikale talenten van kinderen inzetten -> instrumenten mee laten nemen. **Spreekbeurt?**
- Ritme: uitbouwen van fase 2: langer fragment
- Herkennen majeur/mineur -> gewoon heel eenvoudig
- Iets eenvoudigs over uitleg kerktoonladders. Dus uitleg woorden 'Jonisch' e.d.
- Indien mogelijk: kerk/ beiaard bezoeken

De aanwezigen geven aan dat het ingewikkeld is om zo tot inhouden te komen. Ze komen ook tot de conclusie dat de nu genoemde punten goed aansluiten bij de inhoudslijnen van SLO. De grootste afwijking, en tegelijk de reden dat we vandaag bij elkaar zijn, is het vormende en christelijke aspect.

8. Vervolg traject

Gerrald vraagt de aanwezigen om de informatie uit deze bijeenkomst mee te nemen, te doordenken en waar mogelijk te bespreken met collega's. Zijn zij het eens met de richting die we opgaan? Zijn er aanvullingen? Maar hierbij actief gebruik van de inhoudslijnen (zie externe kaders).

Visie: Wat zegt de Bijbel ons over muziek? God stelt het in Zijn dienst in tot Zijn eer!

9. Terugblik op bijeenkomst en rondvraag

Jan V: vergeet de leerkracht met weinig eigen vaardigheid niet. Reflecteren op muziek moet ook zijn: leef je in in degene die de muziek gemaakt heeft.

10. Sluiting

Gerrald sluit de bijeenkomst met gebed.

Bijlage 5 - Leerplankader kunstzinnige oriëntatie – inhoudslijn muziek

Inhoudslijn

Muziek

PRIMAIR ONDERWIJS

	fase 1	fase 2	fase 3
Het creatieve proces bij muziek:	aanbodsdoelen: – doorlopen van een creatief proces in vier fases: oriënteren-onderzoeken-uitvoeren-evalueren – onderzoeken van betekenisvolle onderwerpen en thema's uit de eigen belevingswereld en cultuur, waaronder cultureel erfgoed, en deze verbeelden in muziek – reflecteren op muziek tijdens alle fases van het creatieve proces		
Luisteren naar muziek:	aanbodsdoelen: – actief luisteren naar korte stukjes (live) muziek uit een breed repertoire aansluitend bij de belevingswereld (bijv. muziek afkomstig uit verschillende stijperiodes en culturen als kinderliedjes, wereldmuziek, pop- en klassieke muziek) – een eigen betekenis geven aan beluisterde muziek (bijv. in gesprekjes, door te bewegen op muziek, plaatjes aan te wijzen, door muziek te tekenen) – kennismaken met verschillende soorten 'live' muziek op plekken waar muziek gemaakt wordt (bijv. musicus in de klas, schoolconcertje, muziektheatervoorstelling)	aanbodsdoelen: – actief luisteren naar korte stukjes (live) muziek uit een breed repertoire aansluitend bij de belevingswereld: ▪ muziek afkomstig uit verschillende stijperiodes en culturen en verbonden met het onderwerp ▪ muziek die meerdere betekenissen of ontwikkelingen kent ▪ muziek waarin naast vormprincipes (herhaling, variatie en contrast) ook vormeenheden (motief, thema, muzikale zinnen) aan de orde komen – een eigen betekenis geven aan beluisterde muziek en kennis nemen van betekenissen die anderen aan muziek geven (waaronder de componist) – kennismaken met culturele instellingen waar muziek gemaakt wordt (bijv. muziekpodia) en met verschillende soorten 'live' muziek	aanbodsdoelen: – met aandacht luisteren naar muziek van buiten de eigen belevingswereld: ▪ muziek afkomstig uit verschillende stijperiodes en culturen verbonden met het onderwerp ▪ muziek die meerdere betekenissen en/of ontwikkelingen in zich draagt ▪ muziek waarin naast vormprincipes (herhaling, contrast en variatie) ook vormeenheden (motief, thema, muzikale zinnen) aan de orde komen – spiegelen van de eigen betekenisgeving in muziek aan die van anderen en daarbij openstaan voor ideeën van anderen, (waaronder de componist of uitvoerder) – kennismaken met culturele instellingen waar muziek gemaakt wordt (bijv. muziekpodia) en met verschillende soorten 'live' muziek
Kennismaken met klank, vorm en notatie van muziek:	aanbodsdoelen: – onderscheiden van betekenissen en klanktegenstellingen (hoog-laag, hard-zacht, lang-kort) in muziek (van een breed repertoire) – uitdrukken van betekenissen en klanktegenstellingen in beweging en tekeningen – ontdekken van klankaspecten (bijv. hoogte, volume, duur) van verschillende klankbronnen (bijv. stem, eigen lichaam, muziekinstrumenten) door te manipuleren en te experimenteren – verwerken van een situatie, sfeer of muzikale tegenstelling in een geïmproviseerd klankstukje (bijv. met gebruik van stem, lichaamsklanken en/of instrumenten)	aanbodsdoelen: – herkennen en benoemen van thema's in muziek (van een breed repertoire) – herkennen en benoemen van verschillen in klank en de vormaspecten herhaling en contrast in muziek van een breed repertoire – ontwerpen van muziekstukjes met gebruikmaking van muzikale tegenstellingen (bijv. hard-zacht, snel-langzaam, hoog-laag, kort-lang, veel-weinig instrumenten), herhaling en contrast – weergeven van eigen muzikale ideeën en reproduceren met behulp van tekeningen en grafische notaties – beluisteren, herkennen en benoemen van het schoolinstrumentarium en van	aanbodsdoelen: – herkennen en analyseren van variaties op muzikale thema's – toepassen van variatie als vormprincipes in eigen composities – bewust structuur aanbrengen in eigen composities met gebruikmaking van klank- en vormaspecten van muziek – vormgeven van eigen muzikale ideeën en eventueel verlinken met gebruikmaking van muziektechnologie (bijv. apps om muziek te maken) – onderscheiden van specifieke klankaspecten (bijv. hoogte, volume, duur) en die weergeven in passende grafische symbolen – beluisteren en herkennen van enkele veelvoorkomende instrumenten uit de pop en (Westerse) klassieke muziek

- beluisteren, herkennen en benoemen van de meest gebruikte schoolinstrumenten - globaal weergeven van muzikale ideeën in een tekening of een eenvoudige grafische notatie	enkele veelvoorkomende instrumenten uit de pop en (Westerse) klassieke muziek	
Muziek maken: zang en instrumentaal		
<i>aanbodsdoelen:</i>		
- zingen in groepsverband van éénstemmige liedjes (binnen een omvang c'-b') - opbouwen van een breed repertoire liedjes/versjes aansluitend bij de directe belevingswereld - fraseren volgens de vorm van een lied - weergeven van maat en tempo van de muziek in beweging - uitvoeren (bijv. klappen, trommelen) van eenvoudige ritmische patronen - gelijk beginnen en eindigen bij de uitvoering van een lied met een groep (inleidingsgebaar) - verklanken van grafische notaties en tekeningen (relatie symbool-klank) - bespelen van de meest gebruikte schoolinstrumenten - luisteren naar elkaar bij samen musiceren (evt. tempo en volume aanpassen) - uitvoeren (alleen of in groepsverband) van een kort muziekstukje	- in groepsverband of zelfstandig zingen (zuiver, helder gearticuleerd, met expressie en in een omvang van c'-c'') - meezingen met een begeleiding - een lied in canon zingen en adequaat reageren op een inzetgebaar - opbouwen van een repertoire aan liedjes in meerdere talen en uit diverse culturen - uitvoeren (bijv. klappen, trommelen) van eenvoudige ritmische en melodische (begeleidings-)patronen - uitvoeren van eenvoudige grafisch genoteerde composities of pictogrammen - op de juiste wijze bespelen van schoolinstrumentarium - luisteren naar anderen tijdens het zingen en spelen in groepsverband - uitvoeren (alleen of in groepsverband) van een kort muziekstukje, een eigen idee of bestaande compositie aan anderen	- zelfstandig en correct zingen van liederen met nadruk op zuiverheid, articulatie en expressie en met instrumentale begeleiding - opbouwen van een uitgebreid repertoire aan liedjes en canons in meerdere talen en uit diverse culturen - spelen van eenvoudige ritmische en melodische (begeleidings-)patronen (ook meerstemmig) - auditief volgen en uitvoeren van bestaande grafisch- en traditioneel genoteerde composities - op de juiste wijze bespelen van schoolinstrumentarium of een ander instrument - luisteren naar anderen tijdens het musiceren in groepsverband en een kwalitatieve bijdrage leveren aan het gezamenlijke muzikale resultaat - uitvoeren van een lied of zelfgemaakt muziekstukje
Reflecteren op muziek van zichzelf en anderen		
<i>aanbodsdoelen:</i>		
- vertellen over eigen muzikale ideeën en daarbij basale muzikale begrippen gebruiken (bijv. hard-zacht, snel-langzaam, hoog-laag) - met aandacht luisteren naar de muzikale ideeën van anderen (groepsgehoortjes/componisten) - herkennen van de betekenis van muziek in voor kinderen relevante jaarfeesten, situaties en emoties	- muzikale keuzes maken (in overleg) en daarover vertellen - constructieve feedback geven en ontvangen op muzikale presentaties - kennismaken van de plaats van muziek in het leven van mensen, vroeger en nu - kennismaken en beseft hebben van de invloed van muziek op mensen door middel van de massamedia	- keuzes maken uit eigen muzikale ideeën en alternatieven en deze beargumenteren - omgaan met feedback en de ontvangen suggesties verwerken in de eigen muziekuitvoering - verkrijgen van enig inzicht in de manier waarop muziek het gedrag van mensen kan beïnvloeden

SLO heeft voor ieder leergebied van het primair onderwijs de inhoud (voor zowel kennis, vaardigheden als houding) geformuleerd in de vorm van aanbodsdoelen. Deze worden weergegeven in inhoudslijnen met drie fasen (fase 1/jonge kind, fase 2 en fase 3). Inhoudslijnen met aanbodsdoelen vormen een kader waarin inzichtelijk wordt gemaakt waar de leraar met de leerlingen aan werkt. Schoolteams (en andere partijen) kunnen dit kader gebruiken bij de ontwikkeling van eigen onderwijsleerlijnen en hiermee bouwen aan een schoolleer curriculum. Daarnaast zijn de onderwijsleerlijnen de basis voor een beredeneerd aanbod waarin ruimte is voor o.a. activiteiten, te gebruiken lesmateriaal en beoogd leerlinggedrag (bijv. in kind-, leer- of beheersingsdoelen).

Notulen bijeenkomst 3 muziekmethode PO

Datum	: 15 mei 2023
Tijdstip	: 12.30 (lunch), vergadering: 13.15-15.45
Vergaderlocatie	: Disketteweg 11, Amersfoort
Genodigden	: Annemarie Naaktgeboren, Miranda ten Brink, Annemarie Brouwer (online), Anneleen Keizer, Jan Vreeken, Gerrald van Beek, Lidianne Mijnheer
Afwezig	: Jan Loosman, Annemieke De Jong, Clarina den Haan, Leanne van Pelt, Anja Voogd

1. Welkom en opening

Gerrald heet de aanwezigen welkom. Aansluitend leest hij drie gedeeltes uit Openbaring, namelijk hoofdstuk 5:8-9; hoofdstuk 14:1-3 en hoofdstuk 15:2-3. Gerrald sluit aan bij de openingen van de vorige bijeenkomsten waarin muziek tot lof en aanbidding centraal stond in Psalm 47 en 2 Kronieken 5. In de gedeeltes uit Openbaring staat niet overal duidelijk genoemd dat er muziek gemaakt wordt, maar is dit uit de context wel af te lezen. Ook in Openbaring heeft muziek tot doel dat onze God aanbeden en geloofd wordt. Vervolgens gaat Gerrald voor in gebed.

2. Doel van deze bijeenkomst

Het doel van deze bijeenkomst is: Concept voorlopig leermiddelontwerp vaststellen.

3. Reacties n.a.v. vorige bijeenkomst

Miranda en Annemarie N:

Onderbouw:

- Onderscheiden hoog/laag/lang/kort ed.
- Muziekbeleving
- Actief luisteren naar korte stukjes muziek, verschillende muziekstijlen, ook niet zo herkenbare muziek.
- Notenschrift gebruiken ipv do-re-mi (evt wel kleuren toevoegen, kleuren van klankstaven en boomwhackers)
- Reflecteren op muziek: vertellen over eigen muzikale ideeën, uitvoeren, en met aandacht naar elkaar luisteren.
- Herkennen van betekenis in muziek bij herkenbare feesten
- Bewegen

Algemeen:

- Zoveel mogelijk psalmen zingen zonder bord (tekst op bord mag wel, maar zelf zingen)

Middenbouw:

- Musici in school halen
- Tips voor manieren om te zingen, omgaan met brommen

Anneleen:

Bovenbouw heeft geen aanvullingen.

Onderbouw: Elke muziekles in speellokaal vanwege beweging

4. Verdere invulling hoofdstuk 3 LMO

In hoofdstuk 1 toevoegen: ook waar de Bijbel kritisch spreekt over muziek (denk aan Herodes, Daniel).

5. Koffiepauze

6. Vorm methode en meer

Uit de enquête, de vorige bijeenkomsten en de huiswerkopdrachten komen drie belangrijke hoofdlijnen: doorgaande leerlijn, keuzevrijheid, thematisch werken.

Lidiane presenteert een voorstel waarin tegemoet gekomen wordt aan deze drie hoofdlijnen. Zie hoofdstuk 5 van het voorlopig LMO voor de uitwerking hiervan.

De aanwezigen zijn het eens met dit voorstel en vragen om binnen dit voorstel aandacht te hebben voor onderstaande punten:

- Mogelijkheid tot doorlinken van lessen naar lessen die er makkelijk achteraan kunnen.
- Systeem laten bijhouden welke lessen gegeven zijn.
- Thematisch: tips toevoegen van meer liedjes die bij het thema passen.
- Mogelijkheid tot het aanzetten van een filter in de zoekfunctie rond thema.
- Mogelijkheid om zelf lessen toe te kunnen laten voegen (alleen zichtbaar binnen eigen leerkrachtaccount).
- Beperk het aantal hoofdthema's (denk dan aan: geestelijk lied, feestdagen, seizoenen, klassieke muziek ed), zodat het in het ontwerp behapbaar blijft.
- Opbouw in korte lessenseries van gemiddeld 3 lessen, met behoud van keuzevrijheid.

7. Aanvullende vragen

Luisterland:

- Mooi dat klassieke muziek meegegeven wordt, maar is erg fragmentarisch op deze manier.
- Liever als keuzemogelijkheid binnen het nieuw te ontwikkelen leermiddel.

Basisleerlijn geschikt voor ZML?:

- Nee, in eerste instantie niet gemaakt voor ZML.
- Bijvoorbeeld de kleuterlessen zouden na oplevering geschikt gemaakt kunnen worden voor ZML.

8. Vervolg traject

Gerrald en Lidiane maken het voorlopig leermiddelontwerp af en delen dit daarna met de werkgroep. De werkgroep heeft dan een week de tijd om hier eventuele opmerkingen bij te maken. Gerrald en Lidiane maken het voorlopig leermiddelontwerp af en delen dit begin juni met Jan V. Jan gaat hiermee terug naar zijn achterban. Daarmee is dit verkenningstraject afgesloten. Mocht er besloten worden tot een vervolg dan is dat een nieuw project, het initiatief hiervoor ligt bij SLRO.

9. Terugblik bijeenkomst en rondvraag

Lidiane vraagt de aanwezigen hoe zij de bijeenkomsten ervaren hebben.

Anneleen: heel enthousiast over het voorstel dat er nu ligt. De bijeenkomsten waren prettig, ik kijk met een goed gevoel terug.

Miranda: helemaal met Anneleen eens dat het goed was zo. Toen de vraag kwam wilde ik graag wat bijdragen en ik heb het idee dat dat ook gelukt is.

Annemarie N: wel zin om met dit nieuwe leermiddel aan de slag te gaan.

Jan: als er ontwikkeld gaat worden, dan willen we heel graag een klankbordgroep. Hij nodigt de aanwezigen daar bij dezen vast voor uit.

Miranda: vakdocent Eben Haëzerschool Teuge/Apeldoorn (Corine Weima, muziekschool Barneveld) zou graag mee willen gaan schrijven.

Jan: ik heb het enthousiasme van de werkgroep erg gewaardeerd, heel mooi om dat te zien. Ook fijn dat het ook in jullie scholen is gaan leven. Van het vervolg houden we jullie op de hoogte. Als er besloten wordt tot een vervolg dat is het streven om per 2025-2026 te starten met 2 leerjaren.

Gerrald: met heel veel plezier aan dit project gewerkt.

Lidiane: sluit zich aan bij Gerrald.

10. Sluiting

Gerrald bedankt de aanwezigen en sluit de bijeenkomst met gebed.